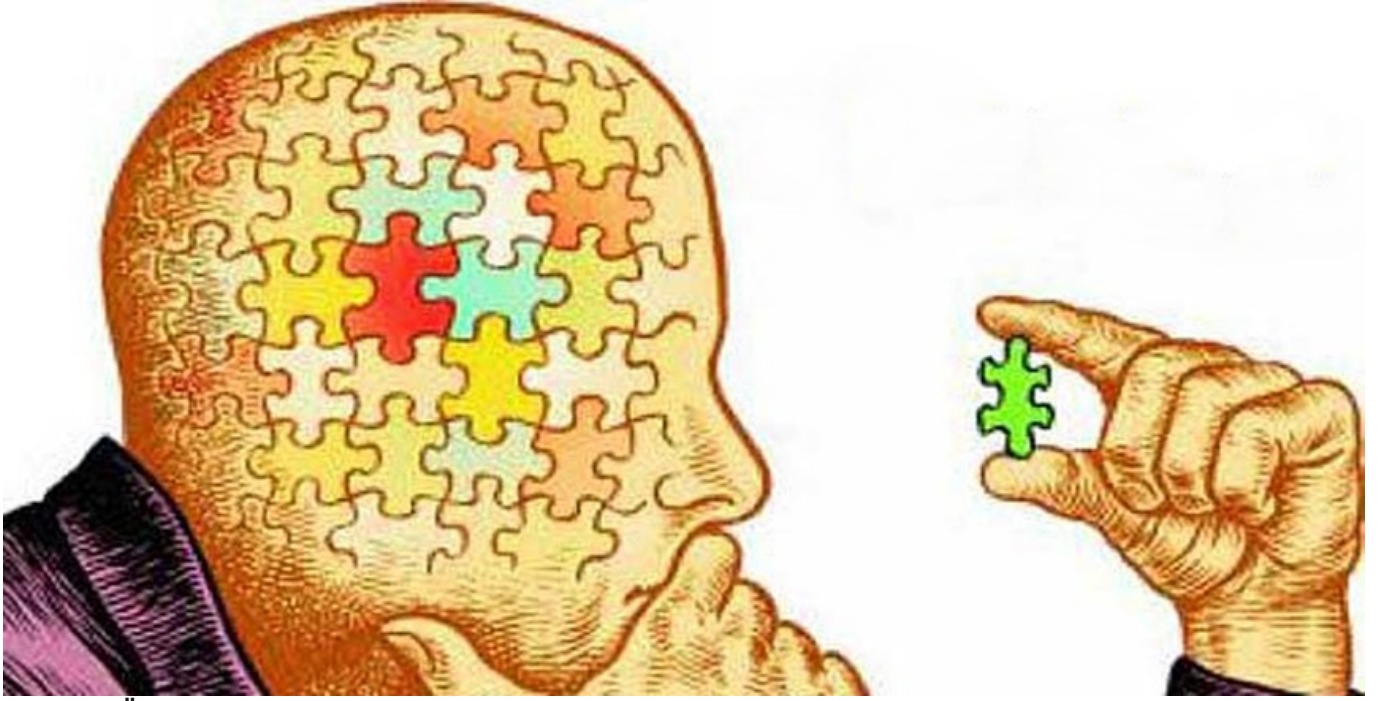

PEKİ SİZ BU SAVAŞA HAZIR MISINIZ?

Selami Öktem Yazdı

“Her gün işe

gidiyorsun. Akşamları erken uyuyorsun. Ve bunun karşılığında aldığın tek şey koltuk takımı. Gerçekten acınası bir durumdasın.” sözleri ile 1999 yılında yayınlanan “Dövüş Kulübü” adlı filmin unutulmaz karakteri Tyler, hayatımızı konu alabilecek bir fotoğrafa uzaktan bakarak çabalarımızın bazen ne kadar da anlamsız olabileceğini berrak bir şekilde görünür kılmıştı.

İnsanoğlu, geçtiğimiz

yüzyılı istemek, sahip olmak ve sonra da sahip olduğu bu şey için modern bir köle olarak çalışmak şeklindeki bir sarmalın içinde kaybolarak geçirdi. Hayatı boyunca acı çekerek sahip oldu ancak kendisine ayrılan süreyi doldurdu ve göçüp gitti. Peki, bu yüzyılda modern köleler olmak bir kader miydi?

Chuck Palahniuk’ un aynı adlı romanından ekrana uyarlanan filmde tüketim çılgınlığımız çok güzel cümlelerle adeta gözümüze sokulmaya çalışılmış. “Bir zamanlar sahip olduğun her şey gün gelir senin sahibin olur.” Yani mesela bir ev satın aldın. O an sanıyorsun ki sonrasında bir daha asla başka bir şeye ihtiyacın olmayacak. Ama yetmiyor, bir de araba almak istiyorsun. Elde ettikçe başka istekler peşinde koşmaya meyilli oluyorsun. İstedikçe veya da borçlandıkça çalıştığın işe, başka bir ifade ile modern köle olarak yaşamaya daha çok mecbur oluyorsun. Yani sistem istediğini elde ediyor. Bizi avucunun içine alıyor. Bizler de arzularımızın peşi sıra gitmek için çabalarken sistemin içinde kayboluyoruz. İstemek, elde etmeye çalışmak ve sistemin zorlu dışlıları arasında sıkışıp, en sonunda da yok olmak; farkına varamadan başımıza gelen talihsiz bir son oluyor. İstediklerimiz şeylere o kadar yakından bakıyor ve o kadar önemsiz şeyler için kendimizi köleleştiriyoruz ki modern köleler olmak kaçınılmaz bir kader oluyor.

Günümüzde modern kölelik çok daha ağır şartlarla bedenlerimizi esir alıyor. Artık asıl sorunumuz istemek, sahip olmak ve sahip olana kadar köle olmak değil. Artık reklamlarla insanlara neyi ve ne kadar istemeleri gerektiğini söyleyerek insanları etkilemeye çalışan sistemin elinde çok daha güçlü silahlar var. Dikkat! Eller yukarı, etrafımız teknoloji ve yapay zekalarla çevrili. Yapay zeka; hayatımızın tamamını kaplamaya başlayan teknolojileri nasıl kullandığımıza ve kullanırken yaptığımız tercihlere bakarak bizleri tanıyor ve çok daha kolay etkilemeyi başarabiliyor.

Örneğin cep telefonlarımız ekranları açık olmasa bile bizi dinleyip, seslendiğimizde verdiğimiz komutlara göre bize seçenekler sunabiliyor. Birçoğumuzun kullandığı bir popüler sosyal ağ uygulaması hem arkadaş çevremizi hem de sürekli birlikte zaman geçirdiğimiz insanların verisini kullanarak yeni arkadaşlar önerebiliyor. Peki, bu uygulamalar topladıkları verileri bizi yönlendirmek için kullanırsalar?

Geçtiğimiz yüz yılın modern köle oluşturmak için kullandığı yöntem her ne kadar bu yüzyılda da işe yarıyor olsa da artık çok daha güçlü silahlarla kuşatılmış durumdayız. Teknoloji sayesinde sistem sadece sahip olmayı istememize değil neye sahip olmamız gerektiğine de kendisi karar verip bizi modern köleler haline getirmeye çalışıyor. Örneğin; yakın zamanda popüler bir dizi, film platformunda yayınlanan ilginç bir filmin uyguladığı yeni yöntem dikkatleri üzerine çekiyor. Bu film, siz filmi izlerken bir taraftan da başrol oyuncusunun çeşitli kararlarında ne yapması gerektiğine ekrandan seçimler yaparak sizin karar vermenizi istiyor. Böylece filmde seçimleri siz yapıyormuş ve filmi gerçekten yaşıyormuş gibi hissediyorsunuz. Hatta filmdeki kararlara sizde ortak olarak sanki filmi yeniden çekiyormuşsunuz gibi de düşünebilirsiniz.

Her ne kadar bu sistem bize daha iyi bir film izleme şansı tanıyormuş gibi görünse de bir taraftan da kullanım alışkanlıklarımızın yanı sıra hangi koşullarda ne tür kararlar vermeye meyilli olduğumuzu öğrenebilir. Bir yapay zekanın sizin karar verme şeklinizi öğrendiğini ve sizi istediği şekilde karar vermeniz için yönlendirdiğini hayal edin. Siz kendinizin karar verdiğini düşüneceksiniz ancak sistem sizi istediği şekilde yönlendirmiş olacak. İşte günümüz dünyasının modern köleler oluşturmak için gizli planı bu. Peki, siz bu savaşa hazır mısınız?